

# BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

## Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

## Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

## Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 6,— per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

## MEDITATIE

### Welgelukzalig

In deze psalm, en met name in bovengenoemd tekstwoord, vinden we een kort bestek van het leven der genade. Daarin wordt gesproken van de nooddrift van Gods volk, maar ook van de milde en overvloeiende bron en water uit die bron voortvloeit.

Welgelukzalig is de mens. Dit mag wel een wonder genoemd worden. Aanschouwen we toch de mens na zijn rampzalige val, zo zouden we eerder kunnen zeggen: niet welgelukzalig, maar diep ellendig en rampzalig is de mens. Heeft het niet na de donkere paradijsnacht geklonken: De aarde zal u niet anders voortbrengen dan doornen en distelen? Job zegt: De mens, van een vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust. En Mozes zegt in Psalm 90: Het uitnemendste van dit leven is moeite en verdriet. Ja! we mogen wel met Rachel uitroepen: Noemt zijn naam Ben-oni — zoon mijner smarten —, niet welgelukzalig, maar rampzalig.

Is er daarom niet meer van de mens te zeggen, zo is de mens waarlijk niet welgelukzalig, neen het tegendeel. Wat al kwalen, smarten en teleurstellingen, en tenslotte de dood. Dit leven is met al zijn ellende een groot Bethesda, ja één grote doodkist.

Doch wanneer de dichter, welke naar alle waarschijnlijkheid David is, deze woorden uitsprekt, dan maakt hij separatie tussen mens en mens. Hij zegt hier welk soort van mensen hij hier op het oog heeft en geeft daarmee de reden aan, waarom ze welgelukzalig door hem genoemd worden, n.l. wiens sterkte in U is.

Er wordt dus verondersteld, dat de mens sterkte nodig heeft. Met die sterkte wordt bedoeld — en dit is ook de bedoeling van de oorspronkelijke tekst — hoop, verwachting, hulp. De grond, waarop hij in al zijn noden en moeilijkheden steunen kan en mag.

Nu heeft een ieder mens zo'n bepaalde sterkte, d.i. verwachting of hoop. Tenminste, wat de mens er voor houdt. Doch niet wat de mens er voor houdt is zijn sterkte, dat bedoelt de dichter allermint. Want ach, hoe wordt men in al zijn zgn. sterkten beschaamd. De sterkste is enkel ijdelheid. Van de rijke dwaas staat geschreven: Alzo is het deel van allen, die niet rijk zijn in God.

Zullen we dus ooit deze sterkte, waarvan de tekst spreekt, nodig hebben, zo moeten wij van alle eigen voornemens, leunsels en steunsels worden afgebracht.

En deze heeft de mens van natureer vele. Ook de godsdienstige mens. Daarom gaat aan die sterkte, die in de tekst bedoeld wordt, een gevoel en ontdekking van eigen krachteloosheid en machteloosheid vooraf. Het veronderstelt daarom de armoede en totale hulpeloosheid van de mens.

Nu is dit juist ons grootste gebrek, dat we

*Welgelukzalig is de mens, wiens sterkte in U is.*

*Psalm 84 : 6a*

blind zijn voor onze blindheid, dat we niet weten hoe arm en ellendig wij zijn. Daarom is ook het woord, gericht tot Laodicea, zo waar: Gij zegt: ik ben rijk en verrijkt en heb geen ding gebrek, doch ge weet niet, dat ge arm en ellendig, blind en naakt zijt.

Er wordt hier echter gesproken niet over wat een mens in zichzelf is, maar wat er in God voor zulk een ellendig en arm schepsel te vinden is, namelijk wat de tekst zegt: Wiens sterkte in U is.

Hoe hij tot die sterkte komt, hoe hij daaruit troost ontvangt? Dat toch gaat ineenweg van ontdekking en ontleding, dat hij van al het zijne wordt afgebracht. Aan eigen onvermogen en machteloosheid ontdekt, leert hij in verlegenheid uitroepen:

Heere, ik voel mijn krachten wijken,  
En bezwijken,  
Haast U tot mijn hulp.

Ja, hij roept wel eens uit: Heere, in mij is geen kracht, dan de verschrikkelijke kracht der zonde en verdorvenheid. Doch hij werpt zich op een machtige Zaligmaker, zeggende: In de Heere zijn gerechtigheden en sterkte, tot Hem zal men komen. Het wil dus zeggen: Welgelukzalig de mens, wiens verwachting en uitzien niet meer is ten opzichte van hemzelf of van enig schepsel, maar alleen van de Heere.

Wiens sterkte in U is. Dat is alleen in Hem, Die van de Vader gezonden is, omdat Hij van de tijden der eeuwen gezalfd is om door Zijn priesterlijke waardigheid en zoenoffer dat volk vrij te maken van de dienstbaarheid der verderfenis, en door Zijn koninklijke heerlijkheid en macht hen te leiden en te beschermen. Christus in Zijn persoon en gerechtigheid is die sterkte. Van Hem toch spreekt de Vader in Psalm 89: Ik heb hulp besteld bij een Held, Ik heb een Verkorene uit de volken verhoogd! Christus toch heeft de deugden des Vaders verheerlijkt. En verheerlijkt ze nu in het hart van Zijn volk, waarom de dichter zingt:

Door al Uw deugden aangespoord,  
Hebt Gij Uw woord  
En trouw verheven.

In deze psalm wordt gesproken over de reizigers naar Sion. Als deze reizigers nu dreigden te bezwijken, richtte Hij ze op. Hij is hun hoop, hun troost, hun sterkte. Welgelukzalig nu dat volk. Het woord wil zeggen: driewerf gelukkig. Het is het geluk van een drieënig God. De Vader, Die deze hulp besteld heeft. De Zoon, Die deze Hulp is. De Heilige Geest, Die deze hulp mededeelt. Die Vader, Die de zaligheid gewild heeft. Die Zoon, Die ze verworven heeft.

## VAN DE ADMINISTRATIE

Nog steeds, al is het druppelsgewijs, blijven de betalingen van het abonnementsgeld binnenkomen; daarvoor mijn hartelijke dank. Nog ongeveer 100 abonnees voldeden nog niet aan ons verzoek. Tot 1 december geven wij gaarne alsnog gelegenheid daartoe. Extraatjes mochten wij weer ontvangen, wat altijd zeer welkom is, totaal f 126,50. Voorts blijven wij ons blad in aller belangstelling aanbevelen, en zien uit naar adressen van nieuwe abonnees. Een onzer abonnees uit W. schreef zo terecht: Dit blad behoort gelezen te worden in al onze gezinnen, en tevens gaf hij een nieuwe abonnee op, hopende dat er meerdere zouden volgen. Wie volgt zijn voorbeeld na? Wij zien belangstellend uit.

Ons gironummer is 704350 t.n.v. Adm. Bewaar het Pand, Van Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn.

v.d.L.

## N.B.

Tijdens ons verblijf in Canada ontvingen we het abonnementsgeld van twee nieuwe abonnees. Hartelijk dank daarvoor.

We maken van deze gelegenheid gebruik om de vrienden, die we daar ontmoetten en die ons blad lezen, van harte te groeten. Het was ons goed daar te zijn en te mogen zien, dat de Heere ook daar nog werkt door Zijn Woord en Geest.

B.

Die Heilige Geest, Die ze toepast.

Daarom het volk, waarvan hier sprake is, is een volk, dat op de school van vrije genade geleerd heeft:

Eigen krachten te verachten,  
Wordt op Jezus' school geleerd.

Om dan alleen te leunen en te steunen, temidden van alles wat hen ontvalt, op Hem, van Wie we lezen in het Hooglied: Wie is zij, die daar opkomt uit de woestijn en lieflijk leunt op haar Liefste?

Totdat ze voor God in Sion zullen verschijnen om Hem toe te brengen de lof, de eer en de dankzegging tot in alle eeuwigheid, en: Dan zal het kind zijn Vader zien.

S.

S.

## Jeugdleven in bijbels licht

Binnenkort zal er D.V. een boekje onder deze titel verschijnen, met bijdragen van de volgende predikanten: Baan, Blom, Van der Ent, Kok, Van Leeuwen, Sneep, Slagboom en Tanis.

De titel spreekt voor zichzelf. Het boekje handelt over bijbelse figuren. Het is vooral bedoeld als geschenk, dat door kerkeraden en anderen kan worden uitgereikt aan hen, die belijdenis des geloofs afleggen.

Dit is een voorlopige aankondiging om vooral kerkeraden op dit boekje te wijzen. Het zal een omvang hebben van ongeveer 140 á 150 bladzijden en keurig gebonden f 5,50 kosten. Kerkeraden kunnen een belangrijke korting krijgen.

Mag ik kerkeraden verzoeken hier even hun aandacht aan te schenken? Wanneer u mij opgeeft hoeveel exemplaren u wenst te ontvangen, kan ik er mijn medewerking aan verlenen, dat het boekje in januari 1969 in uw bezit is.

Ds. G. Blom

# De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

69.

Door het kinderlijk spreken vanuit het geestelijk kennen van de Heere was de band der liefde in het hart van de pelgrims versterkt. Daarin werd de zegen van Gods gunst en goedkeuring gesmaakt. Het was dan ook naar Zijn bevel, dat Hoop rekenschap gaf aan de Pelgrim van de hoop, die in hem was voor de eeuwigheid.

Als vanzelf sprak hij met verwondering vanuit zijn komen tot het geloof in Jezus Christus, waarin de liefde des Vaders en het getuigenis van de Heilige Geest gesmaakt werd.

Dat nu vervulde het hart met bewogenheid bij het ontmoeten van verschillende reizigers naar de eeuwigheid, bij wie de geestelijke kennis van de Heere gemist werd. Zij redeneerden wel vanuit een godsdienstige beschouwing met een oppervlakkige kennis van de Schrift, maar wisten niet te spreken vanuit de innerlijke beleving des geloofs. De verborgen omgang met de Heere werd bij hen ten enenmale gemist en dat gemis drukte niet, zelfs niet in het minst. En toch hielden Onkunde en velen, die met hem bevriend waren, 't vast van ingang te zullen bekomen in de eeuwige heerlijkheid. Het was de Pelgrim en Hoop tot smart, dat zij deze mensen van hun godsdienstige inbeeldingen niet konden bevrijden. Vanwege de geestelijke onkunde, die in deze harten de overhand had, kwamen de ernstigste vermaningen en de eenvoudigste onderwijzingen er op af te stuiten. Daarom voelden die mensen zich goed thuis op deze betoverde gronden.

Naar het apostolisch vragen van Paulus: „O gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd, dat gij de waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn?” werd niet geluisterd. Een betovering, waarvan de kanttekening toepasselijk zegt: „Dat is, de ogen uws verstands alzo verblind, dat gij de rechte waarheid niet kunt zien, gelijk de goochelaars de uiterlijke ogen der mensen betoveren, dat zij menen te zien hetgeen zij niet zien. Hij vergelijkt deze valse leraars bij goochelaars en geeft hun de voorname schuld van deze verleiding, die als bedriegers met schoon spreken en listigheden de eenvoudigen verleiden”.

Laten wij het ter harte nemen, dat de weg naar Sion loopt over deze betoverde gronden. U komt er van alle kanten mee in aanraking. Om er niet door beïnvloed te worden, hebben wij ons bezig te houden met een ernstig onderzoek van de Schrift en te staan naar de geestelijke kennis des geloofs, die dorst naar een verborgen omgang met de Heere. De bestendige oefeningen van het geloof, dat de Heere aankleeft en ons kinderlijk doet zitten aan Zijn voeten, kunnen niet gemist worden.

Wordt het gemoed met een godsdienstige vertoning en met beelden, die aantrekkelijk zijn, ingenomen, dan is dat op zichzelf niet meer dan een morgenwolk, een vroegkomende dauw, die heen gaat. Want het wezen der zaak, de praktijk der godzaligheid wordt er in gemist. En dat werkt de betovering niet weinig in de hand. Als reizigers naar een allesbeslissende eeuwigheid hebben wij het leven met de Heere biddende te zoeken in Zijn Woord. En dat zegt ons: „Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst”. „En wordt deze wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij”.

In deze heerlijke les gaat het om de praktijk der godzaligheid, die voortvloeit uit Gods ontfermende liefde in Christus. Een les, die wij ter harte hebben te nemen om te volharden in het zoeken van de Heere, tot verkrijging van de eeuwige zaligheid.

Aldus zijn deze geoefende reizigers, die mochten vertrouwen op en leven uit het Woord, gebleven in het geloof en gekomen in het land Beulah, waarvan gesproken wordt door Jesa-

ja (62 : 4): „Tot u zal niet meer gezegd worden: De verlatene, en tot uw land zal niet meer gezegd worden: Het verwoeste; maar gij zult genoemd worden: Mijn lust is aan haar! en uw land: Het getrouwde; want de Heere heeft een lust aan u, en uw land zal getrouwd worden”.

Hier denkt de profeet aan de kastijdingen des Heeren, waarvan hij zo menigmaal heeft gesproken tot het afwijkende volk. Door Hem te verlaten kwam Hij ons te verlaten met het licht van Zijn vriendelijk aangezicht, zodat de dagen der duisternis ons kwamen te bezwaren. Het land, door de Heere gegeven tot een onderpand van de eeuwige heerlijkheid, werd verwoest, daarom kon de Koning niet aanschouwd worden in Zijn schoonheid. In het vergelegen land van Zijn heerlijkheid kon het volk dan niet blikken om zich daarin te verblijden door de Koning in Zijn heerlijkheid te aanschouwen.

Maar tot beschaming van de vijanden zal de Heere opstaan over Zijn volk om niet weer gekastijd te worden. In het land Beulah houden de kastijdingen op. Zij worden in die zoete en zalige vertroosting niet gevonden. De grote en heerlijke trouwdag is aangebroken, de hemelse trouwzalen worden hier vanuit de verte reeds aanschouwd.

Maar, en bedenkt het wel, dat heeft plaats als er geen onverzoende schuld op onze consciëntie rust. Door hoog van de toren te blazen om een slordig leven te verbergen, zijn er kinderen Gods, die een bang en donker sterfbed hebben. De Schrift zegt: „Daarom, broeders, benaastigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken, want dat doende zult gij nimmermeer struikelen. Want alzo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig

## Naar de Catechisatie

48.

### DE SCHEPPING VAN DE MENS (3)

#### 1 Het ontstaan van de ziel

We hebben besproken, dat de ziel van de mens een zelfstandige geestelijke substantie is, op het lichaam aangelegd en daarmee tot een eenheid verbonden is.

De ziel is dus door God geschapen. Maar hoe ontstaat verder de ziel van een mens?

Hierover bestaan drie standpunten of theorieën.

Allereerst dat van het zgn. PRE-EXISTENTIANISME (vóór-bestaan). Men gaat van de gedachte uit, dat al de zielen in Adam tegelijk geschapen zijn en dat telkens bij een geboorte er een ziel wordt afgenomen en met het lichaam verenigd. U kunt dit standpunt vergelijken met een spaarpot.

Deze leer vinden we reeds bij Plato, de Griekse wijsgeer, 457 na Chr. geboren te Athene. Zijn gedachte over het ontstaan van de ziel komt in het kort hierop neer: het lichaam wordt door de ziel bewogen en daarom moet de ziel het eerst geweest zijn. Een gedachte uit zijn „ideeën-leer”.

Dit standpunt moet als geheel onschriftuurlijk afgewezen worden.

Een tweede theorie is die van het zgn. TRADUCIANISME (overbrenging), verdedigd door Luther en Lutherse theologen. Zij zeggen, dat de ziel zich voortplant, evenals het lichaam. God zeide tot de mens: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u. Dit houdt dus in, dat het aan de mens is gegeven, ook de zielen der nieuwe mensen door vermenigvuldiging voort te brengen.

Nauw grenzend aan deze opvatting is het zgn. GENERATIONISME, d.w.z. dat aan de menselijke natuur de gave gegeven is om te scheppen. De telingsakte is dus een scheppingsakte. Door deze zienswijze heeft men de leer van de erfzonde beter willen verklaren.

Koninkrijk onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus”. Daar staat niet, dat wel eens gedaan te hebben, maar *dat doende*, en dat is het wandelen voor het aangezicht des Heeren.

De lucht in het land Beulah was liefelijk en mild, en daar hun weg midden door die streek voerde, zagen zij een heerlijke tijd tegemoet. Voortdurend hoorden zij het heerlijk gezang der vogels, zij zagen elke dag de aarde haar bloemen voortbrengen en zij hoorden de stem der tortelduif. Hier schijnt de zon nacht en dag, want het is aan de overzijde van de Vallei van de schaduw des doods en dus buiten bereik van de reus Wanhoop. Het kasteel Twijfel konden zij van daar niet eens zien. Zij aanschouwden nu uit de verte de stad, waar zij heengingen; ook ontmoetten zij reeds enigen van haar inwoners, want in dat land wandelden gewoonlijk de lichtende gestalten, omdat hier de nabijheid des hemels was. Hier werd ook het verbond vernieuwd tussen de bruid en de Bruidegom; ja gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, zo verheugt God Zich over hen. Hier hadden zij overvloed van koren en most, want in deze plaats vonden zij in milde overvloed alles, wat zij op hun pelgrims-tocht gezocht hadden. Hier vernamen zij stemmen uit de stad, die luid riepen: „Zegt de dochter Sions: Zie, uw heil komt! Zie, Zijn loon is met Hem!” Hier noemden hen al de inwoners des lands: Het heilige volk, de verlossers des Heeren, de gezochten.

Vader Jakob was reeds in dit land toen hij tot zijn kinderen sprak vanuit de zegeningen des verbonds. Delende in het licht van Gods vriendelijk aangezicht, riep hij uit: „Op Uw zaligheid wacht ik, Heere!”

Kom, laat ons toch letten op het deelachtig worden van de eeuwige zaligheid, op het zoeken van de dingen der eeuwigheid. Zie, nu is het de welaangename tijd; zie, nu is het de dag der zaligheid”.

A.

R. Kok

Alhoewel men voor dit standpunt verschillende Schriftplaatsen heeft willen aanvoeren, toch moet ook deze theorie van de hand worden gewezen omdat de Schriftbewijzen, die men hiervoor aangeeft, niet te verdedigen zijn als bewijsleverend. Bovendien is de gedachte, dat God aan de mens een scheppend vermogen zou hebben gegeven, geheel verwerpelijk.

De Heilige Schrift zegt zo duidelijk, dat de God de geest van de mens formeert. Zie Zach. 12 : 1: „En des mensen geest in zijn binnenste formeert”.

Daarom is de leer van het zgn. CREATIANISME wel het meest aannemelijke Schriftuurlijke standpunt over het ontstaan van de ziel. Het is verdedigd door onze reformatoren en Gereformeerde theologen als Calvijn, Zwingli, Ursinus, Voetius, Brakel, Van der Kemp, en de latere Kuyper, Bavinck en Honig.

Wel is het niet zo, dat alle vragen door deze zienswijze bevredigend kunnen worden opgelost, maar zij komt toch de Schrift het meest nabij.

Het Creatianisme leert, dat God telkens een ziel schept in het wordend lichaam, tussen de ontvangenis en geboorte in. Wanneer precies dit ogenblik is, kan door ons niet worden bepaald. God laat ons ten opzichte van het geboorte-wonder niet toe in Zijn werkkamer. Zo schoon en teer bezingt de dichter van Psalm 139 het:

Mijn ziel bepeinst Uw wonderdaan,  
Die al 't begrip te boven gaan.  
Uw oog heeft mijn gebeent' verzeld,  
Toen ik, verborgen, saamgesteld,  
Als een borduursel lag verscholen;  
Van mij was niets voor U verholen.

Volgens de Bijbel is er een voortdurende schepping van zielen. Zij komen rechtstreeks van God. Zie o.m. Prediker 12 : 7: „En dat het stof wederom tot aarde keert als het geweest is, en de geest weder tot God keert, Die hem gegeven heeft”.

Zach. 12 : 1: „En des mensen geest in zijn binnenste formeert”.

Hebr. 12 : 9b: „Zullen wij dan niet veel meer

de Vader der geesten onderworpen zijn en leven?"

Maar hoe zit het dan met de erfzonde? Wij worden toch geboren met een onreine ziel! „Wie zal een reine geven uit een onreine?" zegt de Schrift. En God kan dus niet een onreine ziel geven.

In de eerste plaats leren we naar de Schrift, dat de erfschuld is door „toerekening" en vóór de erfsmet gaat.

Wat deze erfsmet betreft, de verdorvenheid erven wij over van onze ouders. Het kreatianisme erkent, dat er bepaalde eigenschappen, karaktertrekken van ouders in hun kinderen ook gevonden worden. Dit in verband met het feit, dat de reine ziel, die dus van God komt, onder verband wordt opgenomen van de verdorven aard des mensen.

De gang van denken is dan als volgt:

God geeft een reine ziel, maar wanneer die in het verband komt met het menselijk geslacht, moet God krachtens de schuld der zonde die ziel Zijn beeld onthouden en komt deze dan in aanraking met de verdorven aard van de ouders, waardoor zij onrein, zondig wordt. Ps. 51 : 7: „Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen".

Hoe leert de Heere Zijn volk op de verdere levensweg bij diepere ontdekking: Graaf dieper en gij zult meerdere gruwelen vinden! Zo wordt Christus ook gepast, algenoegzaam en beminnelijk voor het ontdekte hart.

Van dat volk geldt het (Ps. 34 : 11 ber.):

Het zal, door Hem in gunst beschouwd,  
niet schuldig zijn verklaard.

Urk

H. van Leeuwen

## De waarheid van schepping en val

7.

*Eén en ander over de inspiratie.*

De leer over de Heilige Schrift moet onder ons een belangrijke plaats innemen. Uit die Heilige Schrift wordt de gehele leer des geloofs als goud uit een mijn gedolven, waarom Calvijn deze leer de hemelse leer noemde. Maar in die goudmijn van het Woord is ook de leer over het Woord Zelf gegeven. Veracht dit niet, zoals velen doen. Er wordt vaak een tegenstelling gemaakt tussen leer en beleving. Dit kan op twee manieren gebeuren. Allereerst door het enkel verstandelijk overwegen van de leer zonder het levend geloof. Dan krijgen we een dode orthodoxie, waarin het leven gemist wordt. Maar ook kan het zijn, dat de leer veracht wordt doordat wel gesproken wordt van beleving en men niet eens weet wat men beleefd. En het is juist de Heilige Geest, Die onderwijst op Zijn school in deze „hemelse" leer.

En van hoe groot belang of het is in deze leer onderwezen te worden bewijst wel de tegenwoordige afbuiging van de rechte leer over de Heilige Schrift. We hebben de laatste maal gezegd, dat we in de huidige benadering van de eerste Bijbelhoofdstukken geen ontwikkeling in de oude lijn zien, doch een afbuiging van die lijn, wat het geloof in Gods Woord betreft. Daarbij werd ook een voorbeeld aangehaald van wat er zoal op de preekstoel gezegd wordt. Maar ook zonder zo'n greep uit de praktijk wordt deze afbuiging duidelijk uit de geheel andere gedachten over de leer aangaande Gods Woord, die in dezelfde kringen naar voren komen. Het lijkt mij nuttig, dat ik in enkele artikelen eens op die andere gedachten ga wijzen. Zij betreffen heel vaak het gehele Woord van God. Echter hebben zij grote gevolgen voor de benadering van Genesis 1-3. U zult dit telkens, naar ik hoop, aangetoond zien.

Ditmaal is het de bedoeling één en ander op te merken over de inspiratie van de Heilige Schrift. De meesten onzer zullen zich herinneren van de katechisaties, wat dit betekent. De inspiratie houdt in, dat de Schrift van God is ingegeven door een geheel bijzondere werking van de Heilige Geest. God heeft door middel van mensen — de bijbelschrijvers — Zijn

Woord gegeven. De Heilige Schrift is niet als een afgewerkt en volledig boek rechtstreeks uit de hemel door een engel hier beneden gebracht. De Heere heeft mensen in dienst gesteld, maar dan zó, dat zij instrumenten geweest zijn van de Heilige Geest. Als b.v. in de Institutie van Calvijn gesproken wordt over de apostelen en hun geschriften — voor zover deze in Gods Woord zijn opgenomen —, dan noemt Calvijn de apostelen: sekretarissen van de Heilige Geest. En in zijn kommentaar op Genesis en Deuteronomium wordt Mozes meer dan één maal genoemd „een orgaan van de Heilige Geest". Daaruit blijkt de overtuiging van de kerkhervormer, dat hij in de Heilige Schrift met Gods Woord te doen heeft. En dat geheel en al naar dat Woord zelf. Heel duidelijk spreekt en getuigt dat Woord van Zichzelf: „Al de Schrift is van God ingegeven" (2 Timotheüs 3 : 16), én 2 Petrus 1 : 21: „Want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken".

En van niet minder belang is het, dat de hoogste Profeet en Leraar Zelf de Schrift aanhaalde als door de Heilige Geest gesproken. Neem hier als voorbeeld hoe Christus Psalm 110 noemt en tevoren zegt: „Want David zelf heeft door de Heilige Geest gezegd....." (Markus 12 : 36).

Nu zal ook menig een van ons weten, dat de katechisatie-les over de inspiratie van de Heilige Schrift in de regel met het bovenstaande niet afgelopen was. Daar werd nl. iets bijverteld over de wijze, waarop de Heere de bijbelschrijvers gebruikt heeft in het te boek stellen van Gods Woord. Zo werd ons geleerd, dat de inspiratie niet mechanisch, maar organisch gebeurd is. Met „mechanisch" werd bedoeld, dat de bijbelschrijvers willoze en machteloze werktuigen geweest zijn in de hand van de Heilige Geest. Met „organisch", dat de bijzondere aanleg enz. van de bijbelschrijvers door de Heilige Geest niet uitgesloten, maar gebruikt is. De Heilige Geest bewoog de wil tot schrijven en gebruikte de opvoeding enz., zodat er verschil is in de verschillende Bijbelboeken, b.v. tussen Mattheüs en Lukas.

Van deze onderscheiding zou nog veel te zeggen zijn, dat we hier achterwege laten voor het goed begrijpen door de lezers. Bijna ieder op ons erf heeft deze onderscheiding overgenomen en daarbij gekozen voor de organische opvatting van de inspiratie. In verschillende boekjes over de geloofsleer kunnen we dit vinden. Ook Ds. G. H. Kersten schrijft er zo over in zijn Gereformeerde Dogmatiek. Persoonlijk geloof ik ook, dat het goed is om dit zo te doen. Het is onmiskenbaar, dat er verschil is in taal en stijl. Bij de verschillende bijbelschrijvers, trouwens ook in de gehele opzet van de verschillende geschriften in Gods Woord. En dat bedoelt ieder, die overigens geheel vast wil houden aan de Heilige Schrift als Gods Woord, door de uitdrukking „organische inspiratie" weer te geven.

Het is tóch goed te bedenken, dat deze onderscheiding van later datum is, uit de tijd van Kuiper en Bavink. Het zou natuurlijk dwaas zijn om deze dáárom af te keuren. Echter meen ik, dat het onjuist gesteld is, dat onze vaders uit de reformatische of nader-reformatische tijd een eenzijdig mechanische opvatting hadden van de inspiratie. Calvijn spreekt b.v. gaarne over het verschil van de verschillende evangelisten in meer dan één opzicht. Dan zegt Aegidius Francken in de „Kern der Christelijke Leer", dat bij het verklaren van de Schrift ook gelet moet worden op het „oogmerk van de schrijver". Dit zou niet nodig zijn als deze auteur gedacht had aan een willoos werktuig in de hand van de Heilige Geest. In de eerste tijd na de Afscheiding was dit het leerboek in de geloofsleer bij de eenvoudige opleiding van de studenten door verschillende predikanten. Dit leerboek dateert uit het begin van de 18e eeuw. Ook Brakel spreekt niet zo eenzijdig „mechanisch" als men wel eens wil voorstellen. Zij legden allen wél de nadruk op de bovennatuurlijke

werking van de Heilige Geest. Waarbij niet vergeten mag worden, dat de strijd tegen de bijbelkritiek in die tijd niet zo gestreden moest worden als later.

De inspiratie blijft een verborgenheid. Er zijn gedeelten, waarbij de Bijbelschrijvers niets anders te doen hadden dan op te schrijven wat hun gezegd werd. Denk aan de brieven van de verhoogde Christus in het boek Openbaring. God heeft ook het onderzoek gebruikt, zoals we duidelijk lezen in Lukas 1 : 3. Maar het blijft waar wat Dr. S. Greydanus schrijft in „Schriftbeginselen ter Schriftverklaring". „Doch ofschoon Hij de bijbelschrijvers naar hun bestaan en gaven en krachten en gesteldheden werkzaam liet zijn, beheerste Hij hen niettemin op verborgen wijze geheel, zodat zij slechts dátgene spraken en neerschreven, wat én zoals Hij dat in Zijn Schrift wilde opgenomen hebben".

Dit alles schrijven we met opzet. Omdat de zgn. „organische" inspiratie gebruikt wordt om de waarheid van Gods Woord aan te tasten.

D. Slagboom

## De twaalfallen van Dr. Kohlbrugge

Een lezer van ons blad vroeg in het begin van oktober inlichtingen over de twaalfallen van Kohlbrugge. Hij noemt zijn naam niet, want, zo schrijft hij, het gaat toch niet om mijn naam, maar om Zijn Naam, want die komt alleen de eer toe. Hij schrijft ook, dat de Heere het blad menigmaal heeft willen gebruiken tot troost, maar ook tot vermaning in alle liefde. Maar, om niet meer uit zijn brief aan te halen, het gaat over bovengenoemde twaalfallen. Onze lezer schrijft hierover het volgende:

„Gaarne zou ik u iets willen vragen, daar ik deze week vernam, dat de nieuwe uitgave van de twaalfallen van Kohlbrugge zijn verkort en er stukken uit zijn preken gelaten zijn. Als dit waar is zou het toch allerbedroevendst zijn. Daar er vele lezers van het Bewaar het Pand in het bezit zijn van deze twaalfallen zou ik u beleefd willen vragen of het mogelijk is om misverstanden weg te werken er iets over te schrijven in het Bewaar het Pand".

Naar aanleiding van deze brief heb ik mij in verbinding gesteld met de uitgever van de twaalfallen, die nu het licht zien. Deze kon mij niet inlichten, maar was zo welwillend mijn brief door te zenden aan de sekretaris-penningmeester van de Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften, Ds. D. van Heyst te Ommen, met wiens medewerking de nieuwe uitgave van de twaalfallen tot stand is gekomen. Ds. Van Heyst is ook voorzitter van de Vereniging „Vrienden van Kohlbrugge".

Deze lichtte de uitgever in en de uitgever gaf aan mij door wat Ds. Van Heyst hem schreef, namelijk het volgende:

„De authenticiteit van de huidige uitgave van de TWAALF TWAALFTALLEN — een langs foto-mechanische weg tot stand gekomen, geheel ongewijzigde herdruk van de „nieuwe en van aantekeningen voorziene uitgave van 1910-17", zoals het titelblad zegt — is aan geen enkele twijfel onderhevig. In het feit, dat de uitgave van 1910-17 als een „nieuwe" werd aangeduid, ligt reeds opgesloten, dat er ook een oudere uitgave van de TWAALF TWAALFTALLEN bestaat. Die is in de jaren 1847-64 verschenen bij C. A. Spin & Zn. te Amsterdam. Deze uitgave was echter zo gebrekkig vanwege de slechte vertaling, dat de predikanten Lütge te A'dam, zelf een leerling van Dr. Kohlbrugge, en Dr. J. C. S. Locher, toen te Waspik, later te Leiden, het dringend nodig vonden de Duitse preken van Dr. Kohlbrugge opnieuw uit het Duits in het Nederlands te vertalen. Dat is op voortreffelijke wijze door hen gedaan, zodat er in de jaren 1910-17 een nieuwe en door hen van aantekeningen voorziene uitgave het licht kon zien. Dit is dan ook de standaard-uitgave, waaruit b.v. in dissertaties en geschriften over Kohlbrugge geciteerd wordt. Mochten er mensen zijn, die desondanks de uitgave, welke in

de jaren 1847-'64 bij C. A. Spin & Zn. verschenen is, prefereren boven deze standaard-uitgave, oorspronkelijk bij de Maatschappij (thans Vereniging) tot uitgave van Geref. Geschriften verschenen en nu op voortreffelijke wijze door u (dat is uitgever T. Wever, B.) opnieuw uitgegeven, dan lijkt het mij het beste dat zij zich wenden tot een antiquair. Zij moeten zich dan echter wel realiseren, dat zij, als deze hen aan een ex. kan helpen, een hoge prijs zullen moeten betalen voor een zeer gebrekkige uitgave, verzorgd door een man, die van de Duitse taal nauwelijks op de hoogte was. Er komen in die vertaling stukken voor die ik niet begrijpen kan".

Tot zover Ds. Van Heyst. Ik kan niet nalaten hem en uitgever T. Wever dank te zeggen voor hun medewerking.

Ik neem aan, dat het bovenstaande de lezer van ons blad ten volle bevredigt. Er is geen enkele reden om de betrouwbaarheid van de huidige uitgave in twijfel te trekken.

B.

## God moede noch mat

Het is ons echter tot onze troost gezegd, dat onze God noch moede noch mat wordt, omdat wij hier gedurig het tegendeel zien van Gods toezeggingen, en er zich in de gedachten onzer harten allerlei moedeloosheid openbaart, als ware God moede en mat geworden. De Heere kent zodanige gedachten wel; Hij weet wel, dat wij dit van Hem denken; daarom juist zegt Hij: „Waarom zegt gij dan, o Jakob, en spreekt gij, o Israël: Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat voor mijn God voorbij"? (Jes. 40 : 27) Daar zien wij wat wij van onze God en getrouwe Heiland denken en zeggen. Daar zien wij, hoe diep het ongeloof en de twijfelmoedigheid in onze harten zit. Daar zien wij echter ook, welke zorg Hij voor ons heeft en hoe Hij noch moede noch mat wordt, zulke boze gedachten aangaande Hem uit onze harten weg te nemen en ons te vervullen met Zijn troost, dat Hij ons niet verlaten zal, hoewel wij zulks in onze bedruktheid menen. Daarom zegt Hij niet alleen, dat Hij noch moede noch mat wordt, maar ook welk een God Hij is, Die noch moede noch mat wordt.

Immers, Hij noemt Zich hier tot onze troost: „De eeuwige God". En omdat Hij nu eeuwig is, kan ons niets van Zijn liefde scheiden, welke is in Christus Jezus. Want Hij is en zal wel blijven de Eerste en de Laatste; evenals Hij de 1 eidsman, de Aanvanger des geloofs geweest is, zo is Hij ook de Voleinder. Evenals Hij een goed werk in ons begonnen heeft, zo zal Hij ook wel Zijn Woord gestand weten te doen: „Ik geef hun het eeuwige leven en niemand zal hen uit Mijn hand rukken" (Joh. 10 : 28). Onze God weet bijgevolg niet alleen wat over ons komen zal, maar Hij heeft ook van eeuwigheid af alles zó naar Zijn raad vastgesteld en verordend, dat alle ding ons ten goede moet medewerken, t.w. ons, die naar Zijn voornemen geroepen zijn; en dát is Zijn voornemen: onze heerlijkheid in Hem. Alles heeft ten laatste een einde. De zonde kan een mens niet eeuwig plagen; aan allerlei ongemak en tegenheden, aan allerlei lijden, angst en nood komt ook een einde; der mensen vijandschap, haat, smaad, hoon, spot en leugen, waarmede zij de rechtvaardige vervolgen, moet ook een einde nemen; maar God blijft God blijft Dezelfde, de oude trouwe God, en weet te Zijner tijd liefelijk te troosten met Zijn gerechtigheid en waarheid. Alles moet ten laatste toch daartoe dienen, dat Zijn eeuwige waarheid en gerechtigheid, waarin de Zijnen geborgen zijn, op het heerlijkst aan het licht komen, en aan alle ongerechtigheid de mond gestopt zij. En gelijk Hij Zich van de beginne af betoond heeft als de trouwe Herder, Die een heerlijke uitweg gegeven heeft uit dit jammerdal, zo zal Hij Zich ook wel als zodanig blijven betonen, totdat Hij de laatste der Zijnen binnen gebracht heeft.

Uit een preek over Jesaja 40 : 28-31.

Dr. H. F. Kohlbrugge

## Jobs offeren voor zijn kinderen

En daarom wordt hier in het bijzonder gezegd, dat Job, nadat de zonde gedaan was bij de gastmalen van zijn kinderen, hen beval zich te heiligen, en voorts bracht hij een plechtig offer voor ieder van hen, zeggende: Misschien hebben mijn kinderen gezondigd, dat ze God niet gedankt hebben. Wij zullen echter over dit alles aan het einde spreken. Wij zien dan dat Job niet was als die mensen, die nadat zij bezwaar gemaakt hebben, tot de slotsom komen dat men geheel buiten het spoor moet gaan. Maar Job gaat naar het geneesmiddel, namelijk: God zal ons ondersteunen in onze zwakheden; ook al hadden mijn kinderen niet geheel hun plicht gedaan, God zal medelijden hebben met hen en met mij. Laten wij Hem dus vergeving vragen. Intussen verbiedt Job zijn kinderen niet hun gewone gastmalen te houden. Waarom niet? Omdat de zaak zelf goed was, gelijk wij gezegd hebben. Als Job gezegd had: dit is een goddeloze zaak, o, men moet niet offeren, want dat zou Gods Naam misbruiken zijn, en een slechte dekmantel aandoen. De offers zijn niet verordend om ons in het kwade te doen blijven, en opdat ieder zichzelf zal koesteren en zichzelf vleien in zijn zonden, om te zeggen: ik zou kunnen offeren, en dan zal God tevreden zijn. Job offert dus niet om te zeggen dat hij een slechte zaak handhaaft, maar hij weet dat zijn kinderen goed doen, wanneer zij de één na de ander zulk een bijeenkomst houden, en dat dat een lofwaardige zaak is. Aangezien hij dat weet, wil hij niets zoeken te zeggen op wat goed is, maar hij zoekt het geneesmiddel, om, voor het geval er een zonde onder verscholen is, het God moge behagen dat te herstellen, en als om te zeggen: wel, wij moeten God vergeving vragen, opdat hij onze zwakheden te hulp moge komen. Wij zien dan hoe Job hier handelt, gelijk ook wij er moeten handelen. En laten wij tenslotte opmerken, dat als Job zijn kinderen bevolen heeft zich te heiligen, hij daarin het onderricht getoond heeft, dat hij hun gegeven had van hun kindsheid af, namelijk om God te dienen. Wanneer er eenvoudig gezegd werd dat Job de Heere geheiligd heeft, zou men zeggen: Wel, dat was een braaf man wat hem zelf aangaat, maar hij heeft niet veel zorg voor zijn kinderen gehad; het was hem genoeg om zichzelf te kwijten jegens God, maar hij heeft anderen de vrije teugel gelaten. Maar integendeel, er wordt gezegd, dat hij hen bevolen heeft, dat zij zich zouden heiligen, en dat zou tevergeefs gedaan zijn, en nutteloos geweest zijn, als zij niet reeds lang onderwezen waren geweest, hoe zij moesten wandelen in de vreze des Heeren. En hoewel zij reeds volwassen mannen geworden waren, en ieder zijn huis had, en zijn tafel voor zichzelf, is het toch zó dat Job niet naliet hen steeds onder een zekere tucht te houden. Daar hebt ge een leer die ons zeer nuttig is, namelijk dat de vaders hun kinderen zó moeten leiden, dat God door allen geëerd wordt. En wij moeten zoveel te meer deze leer opmerken, als wij zien dat ze zo slecht in praktijk gebracht wordt. Want tegenwoordig willen degenen, die kinderen hebben, wel dat ze onderwezen worden. Maar dat zij geleid worden door een ijver en liefde voor God, men zal er met grote moeite één op de honderd vinden. Hoe komt dat? Ieder denkt aan zijn voordeel. Hij zal zeggen: Ik zou wel willen dat mijn kind onderwezen werd. Maar wat? Wanneer hij een goed verstand heeft, laat hij omhoog komen, zich laten gelden, laat hij goed verzamelen, laat hij in aanzien zijn, en in ere. Ziedaar de oogmerken die de vaders hadden, toen ze wilden dat hun kinderen onderwezen werden; maar zich houden bij deze eenvoudigheid, om te zeggen: Ik ben tevreden wanneer mijn kind God dient, ervan verzekerd dat God hem zegenen zal, hem voorspoed zal geven, en ook al is hij arm naar de wereld, ik ben er tevreden mee dat God zijn Vader is. Hoevelen zijn er die zulke overleggingen hebben? En God geeft het loon ook terug aan de vaders, gelijk zij het verdiend hebben; want het schijnt hun toe dat zij genoeg gedaan hebben, wanneer zij hun kinderen vooruit gebracht hebben. En God laat toe dat hun kinderen hun de ogen uitsteken, dat het beulen zijn die hen martelen. Wij zien dat voor ogen, maar wij weten niet dat het God is die

hen kastijdt, en met goed recht. En dus moeten wij des te meer de leer goed opmerken die de Heilige Geest ons hier voorhoudt onder het voorbeeld van Job, te weten dat de vaders hun kinderen zó in de toom houden, dat zij ze aansporen om God te dienen. En ook deze omstandigheid moet niet vergeten worden, n.l. dat hoewel de kinderen van Job reeds volwassen waren, de vader ze niettemin altijd in onderdanigheid houdt, en ze aanspoort vergeving van God te vragen, wanneer ze Hem hebben beledigd, en zich te reinigen. Maar tegenwoordig, zodra de kinderen tien jaar zijn, menen zij al dat zij mannen zijn; men moest ze met de stok geven vijftien jaar nadat zij de tekenen van man-zijn krijgen. En het schijnt dat het wonderkinderen zijn; want het zijn anders niet dan kleine stukjes vuil, en het is niets nieuws dat zij geen berisping verdragen en geen lering aannemen; het schijnt hun toe dat men hen verkeerd en onrechtvaardig behandelt. Daartegenover zien wij hoe er hier van gesproken wordt. Maar hoe komt dat? De vaders zijn wel waard dat hun kinderen hen niet meer gehoorzamen, en dat zij zich niet meer aan hen onderwerpen. En waarom? Want wie geëerd wil worden, die moet zich eer waard betonen, d.w.z. hij moet iets laten zien. Hoe komt het dat een vader gezag verkrijgt over zijn kinderen om door hen gehoorzaamd te worden, en om ze in onderdanigheid te houden? Wanneer hij zulk een ernst en gematigdheid in zich zal hebben, dat de kinderen zich zouden schamen hem tegen te spreken, en een grote mond tegen hem op te zetten. Maar wanneer de vaders alle godsvrucht verwerpen, hoe zullen hun kinderen hen dan gehoorzamen, wanneer zij zelf niet de eer aan God bewijzen, die Hem toekomt? Daar hebt ge dan de oorzaak dat de kinderen zich zo ongezegelijk tonen, en dat men ze niet in de toom kan houden. Dat komt, aangezien de vaders ongehoorzaam zijn aan God. En zoveel is zeker, dat de vaders én de kinderen hier veroordeeld zijn; de vaders om hun onachtzaamheid, als zij er niet op letten hun kinderen te onderwijzen in de vreze Gods, en ook de kinderen als zij zich niet laten regeren door hun vaders. En zij hebben hier een goed voorbeeld, want er wordt gesproken van mensen die konden zeggen: en mijn vader heeft mij in de toom gehouden in de tijd dat ik jong was, maar moet ik nu altijd onder de duim gehouden worden? De kinderen van Job konden zó spreken, maar wij zien, dat hoewel zij een huishouden hadden, zij niettemin altijd onder de leiding van de vader zijn; want er wordt in de tekst niet gezegd dat zij tegengesproken hebben wat hun bevolen is, gelijk er gesproken wordt over de kinderen van Eli.

Joh. Calvijn

Uit een preek over Job 1 : 2 t/m 5

### STREEKBIJEENKOMST BOMMELERWAARD EN DE BETUWE

Uitgaande van de STICHTING REFORMATISCHE PUBLIKATIE te Driebergen zal D.V. op woensdagavond 27 november a.s. een streekbijeenkomst worden gehouden IN DE NED. HERV. KERK TE GAMEREN. AANVANG HALF ACHT.

Sprekers zijn:

Ds. J. P. VERKADE, Ned. Herv. predikant te Nieuwe Tonge, openingswoord;

K. Ch. EDERVEEN, Utrecht, bestuurslid;

D. J. BUDDING, Driebergen, 1e penningmeester der Stichting;

Ds. S. DE JONG, Ned. Herv. predikant te Houten, slotwoord.

Doel: voorlichting, werving van abonnees en propagandisten voor het Ref. Dagblad. Kollekte t.b.v. kapitaalvorming.

Veel interessant kerkelijk nieuws geeft het weekblad

## KERKNIEUWS

onder redactie van W. C. F. Scheps en Drs. N. Scheps.

Abonnementsprijs f 17,40 per jaar. Adres Red. en Adm.: Postbus 2100, 's-Gravenhage, telef. 070-838372, giro 1534121.

Vraagt u eens een proefnummer.